

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนตามการรับรู้ของครูกับ
ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
พระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2

บุญธรรม ไวยมิตรา

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
พฤศจิกายน 2553

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนตามการรับรู้ของครูกับ
ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
พระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2

บุญธรรม ไวยมิตรา

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
พฤศจิกายน 2553
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

A STUDY ON THE RELATIONSHIP BETWEEN SCHOOL ADMINISTRATORS'
CHARACTERISTICS PERCEIVED BY THE TEACHERS AND SATISFACTION
OF THE TEACHERS WITH THEIR PERFORMANCES IN THE SCHOOLS
UNDER THE OFFICES OF PHRANAKHON SI AYUTTHAYA
EDUCATIONAL SERVICE AREAS 1 AND 2.

BOONTHUM WAIYAMITRA

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Education Degree in Educational Administration
Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University
November 2010

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียน
ตามการรับรู้ของครูกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และเขต 2

โดย นายบุญธรรม ไวยมิตรา

สาขา การบริหารการศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ อุลิต

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เจริญ แสนภักดี

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(ดร.ชิตชัย สนั่นเสียง)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ อุลิต)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เจริญ แสนภักดี)

.....กรรมการ
(ดร.ปฐมพงศ์ ศุภเลิศ)

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา อนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา

.....อธิการบดี
(ดร. นูรพาทิศ พลอยสุวรรณ)

พฤศจิกายน พ.ศ. 2553

บุญธรรม ไวยมิตรา. (2553). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนตามการรับรู้ของครูกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และเขต 2. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา).
พระนครศรีอยุธยา : มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา. อาจารย์ที่ปรึกษา :
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ อุลิต, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เจริญ แสนภักดี.

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และเขต 2 2) เพื่อศึกษาความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 1 และเขต 2 และ 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนตามการรับรู้ของครูกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และเขต 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และเขต 2 จำนวน 359 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า

1. คุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนตามการรับรู้ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และเขต 2 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านมนุษยสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชน ด้านความเป็นประชาธิปไตย ด้านการอุทิศตนและเป็นตัวอย่างที่ดีในการทำงาน ด้านความเป็นผู้นำทางวิชาการด้านวิสัยทัศน์ และความคิดสร้างสรรค์ และด้านความรู้ความสามารถทางการบริหาร

2. ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และเขต 2 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านนโยบายและการบริหาร ด้านความสำเร็จของงาน ด้านการปกครองบังคับบัญชา ด้านความสัมพันธ์กับบุคลากรในโรงเรียน ด้านความก้าวหน้าในตำแหน่ง ด้านลักษณะงานที่ปฏิบัติ ด้านสภาพการทำงาน ด้านความรับผิดชอบ ด้านการได้รับการยอมรับนับถือ ด้านการเป็นอยู่ส่วนตัว ด้านความมั่นคงปลอดภัยในการทำงาน และด้านเงินเดือนและสิทธิประโยชน์

3. ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนตามการรับรู้ของครูกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และเขต 2 มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 โดยความสัมพันธ์อยู่ในระดับค่อนข้างสูง

Boonthum Waiyamitra. (2010). **A Study on the Relationship between School Administrators' Characteristics Perceived by the Teachers and Satisfaction of the Teachers with their Performances in the Schools under the offices of Phranakhon Si Ayutthaya Educational Service Areas 1 and 2.** Master's Thesis, M. Ed. (Educational Administration). Phranakhon Si Ayutthaya: Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University. Advisory Committee: Assistant Professor Dr. Pirote Urit, Assistant Professor Dr. Charoen Sanpugdi.

ABSTRACT

This research aimed to: 1) study school administrators' characteristics perceived by the teachers in the schools under the Offices of Phranakhon Si Ayutthaya Educational Service Areas 1 and 2 ; 2) investigate satisfaction of the teachers with their performances; and 3) examine a relationship between the school administrators' characteristics perceived by the teachers and satisfaction of the teachers with their performances. The sample group consisted of 359 teachers working in the schools under the Offices of Phranakhon Si Ayutthaya Educational Service Areas 1 and 2. The reseasch instrument was a five-point rating scale questionnaire. Statistical analysis was performed in terms of frequency, percentage, mean, standard deviation, and Pearson's correlation coefficient. The findings indicated as follows:

1. The school administrators' characteristics perceived by the teachers were high when they were considered as a whole, ordered from high to low, namely, human relations and community cooperation, democratization, devotion and being good models in the work places, academic leadership, vision and creativity, and administrative competency.

2. The teachers were highly satisfied with their performances when it was analyzed as a whole, ordered from high to low, namely, policy and administration, working achievement, governance, relationship with the school personnel, position advancement, types of work, working conditions, responsibilty, being respected, privacy, work safety and salary and remuneration.

3. The school administrators' characteristic perceived by the teachers related to the teachers' satisfaction in with their performances at a statistically significant level of .05. which was rather high.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จได้ด้วยความกรุณาเป็นอย่างสูงของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ไพโรจน์ อุติต ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เจริญ แสนภักดี กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ที่ให้คำปรึกษา ชี้แนะตลอดจนตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ จนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบคุณ ดร.กীরติ ศรีวิเชียร ดร.ประสพสุข ฤทธิเดช ดร.มณูญ ชัยพันธ์ นายพิมล วิเศษสังข์ นายจิรเดช หาระณี ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญให้คำแนะนำ ตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ขอขอบคุณ ดร.ชิตชัย สนั่นเสียง ดร.ปฐมพงศ์ สุภเลิศ และคณะกรรมการสอบ วิทยานิพนธ์ทุกท่านที่กรุณาให้คำแนะนำ ชี้แนะ ตรวจสอบ และเสนอแนะข้อคิดเห็นเพื่อให้ วิทยานิพนธ์มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบคุณ สำนักงานคณะกรรมการบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา ที่ช่วยเหลือในการติดต่อประสานงานถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจนสามารถจัดทำวิทยานิพนธ์เสร็จสมบูรณ์

ขอขอบคุณ ผู้บริหาร โรงเรียน คณะครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 1 และเขต 2 ที่กรุณาให้ความร่วมมือในการจัดเก็บข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา ในครั้งนี้

บุญธรรม ไวยมิตรา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	จ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
สารบัญ	๗
สารบัญตาราง	ผ
สารบัญภาพประกอบ.....	๓
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
ความสำคัญของการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
กรอบแนวคิดในการวิจัย	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	7
สมมติฐานการวิจัย.....	9
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	9
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหาร โรงเรียน.....	11
ความหมายของคุณลักษณะ.....	11
ทฤษฎีเกี่ยวกับคุณลักษณะของความเป็นผู้นำ	12
คุณลักษณะของผู้บริหาร โรงเรียน	17
ด้านวิสัยทัศน์และความคิดสร้างสรรค์	33
องค์ประกอบของวิสัยทัศน์	34
มิติของวิสัยทัศน์	35
ความหมายของความคิดสร้างสรรค์.....	36
ลักษณะของคนที่มีความคิดสร้างสรรค์.....	37

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
2 (ต่อ)	ด้านความรู้ความสามารถทางการบริหาร	38
	ด้านความเป็นผู้นำทางวิชาการ	41
	ด้านการอุทิศตนและเป็นตัวอย่างที่ดีในการทำงาน	44
	ด้านความเป็นประชาธิปไตย	46
	ด้านมนุษยสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชน	49
	การรับรู้.....	54
	ความหมายของการรับรู้	54
	กระบวนการรับรู้.....	55
	ธรรมชาติของการรับรู้.....	56
	ประโยชน์ของการรับรู้.....	57
	แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน	57
	ความหมายของความพึงพอใจ	57
	ความหมายของความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน.....	58
	แนวคิดที่เกี่ยวกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน	59
	ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจในการทำงาน	61
	การวัดความพึงพอใจ	66
	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต1 และ เขต 2	68
	ภารกิจอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย	68
	โครงสร้างการบริหารงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2	69
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	72
	งานวิจัยในประเทศ	72
	งานวิจัยต่างประเทศ.....	77
	สรุปแนวคิดหลักการที่นำไปสู่การกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย	79
3	วิธีดำเนินการวิจัย.....	80
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	80
	ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา.....	81

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3 (ต่อ) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	81
การสร้างเครื่องมือและการตรวจสอบเครื่องมือ	83
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	83
การจัดกระทำข้อมูล	84
การวิเคราะห์ข้อมูล	84
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	86
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สถานภาพ	86
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหาร โรงเรียน ตามการรับรู้ของครู.....	88
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ของครู.....	96
ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหาร โรงเรียนตามการรับรู้ ของครูกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และเขต 2..	108
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	109
สรุปผลการวิจัย.....	110
อภิปรายผล	114
ข้อเสนอแนะ.....	117
บรรณานุกรม	119
ภาคผนวก.....	129
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย สำเนาหนังสือ เชิญผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย.....	130
ภาคผนวก ข แบบสอบถามการวิจัย.....	138
ประวัติย่อผู้วิจัย	152

สารบัญตาราง

ตาราง		หน้า
1	วิเคราะห์คุณลักษณะของผู้บริหาร โรงเรียนตามแนวคิดของนักวิชาการ/ หน่วยงานทางการศึกษา.....	26
2	จำนวน ร้อยละ ของครูจำแนกตามสถานภาพ	86
3	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานคุณลักษณะของผู้บริหาร โรงเรียนตาม การรับรู้ของครู ด้านวิสัยทัศน์และความคิดสร้างสรรค์.....	88
4	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานคุณลักษณะของผู้บริหาร โรงเรียนตามการ รับรู้ของครู ด้านความรู้ความสามารถทางการบริหาร	90
5	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานคุณลักษณะของผู้บริหาร โรงเรียนตาม การรับรู้ของครู ด้านความเป็นผู้นำทางวิชาการ	91
6	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานคุณลักษณะของผู้บริหาร โรงเรียนตามการ รับรู้ของครู ด้านการอุทิศตนและเป็นตัวอย่างที่ดีในการทำงาน	93
7	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานคุณลักษณะของผู้บริหาร โรงเรียนตามการ รับรู้ของครู ด้านความเป็นประชาธิปไตย.....	94
8	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานคุณลักษณะของผู้บริหาร โรงเรียนตามการ รับรู้ของครู ด้านมนุษยสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชน.....	95
9	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูด้าน ความสำเร็จของงาน	96
10	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู ด้านการได้รับการยอมรับนับถือ	97
11	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู ด้านความก้าวหน้าในตำแหน่งงาน	98
12	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู ด้านลักษณะงานที่ปฏิบัติ	99
13	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู ด้านความรับผิดชอบ.....	100
14	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู ด้านนโยบายและการบริหาร	101

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
15	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู ด้านการปกครองบังคับบัญชา.....	102
16	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู ด้านความสัมพันธ์กับบุคลากรในโรงเรียน	103
17	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู ด้านการเป็นอยู่ส่วนตัว	104
18	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู ด้านเงินเดือน และสิทธิประโยชน์	105
19	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู ด้านสภาพการทำงาน	106
20	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู ด้านความมั่นคงปลอดภัยในการทำงาน	107
21	ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหาร โรงเรียนตามการรับรู้ของครู กับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู.....	108

สารบัญภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	6
2 การศึกษาความเป็นผู้นำแบบมุ่งงานและแบบมุ่งที่คนเป็นหลัก	14
3 ตารางตาข่ายการบริหารของ เบลค และมูตัน.....	15
4 แสดงองค์ประกอบของวิสัยทัศน์	34
5 มิตของวิสัยทัศน์	35
6 กระบวนการสร้างมนุษยสัมพันธ์	51
7 โครงสร้างการบริหารงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา.....	71